

**Program kontrolních akcí
Státního úřadu inspekce práce
na rok 2021**

Úvod.....	1
1 Podněty ke kontrole.....	2
2 Kontroly v oblasti zaměstnanosti.....	4
3 Kontroly v oblasti pracovních vztahů a podmínek.....	11
4 Kontroly v oblasti bezpečnosti práce.....	25
Seznam hlavních kontrolních úkolů SÚIP na rok 2021.....	34

Úvod

Návrh Ročního programu kontrolních akcí na rok 2021 byl zpracován v souladu s ustanovením § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o inspekci práce“).

Při sestavování tohoto programu Státní úřad inspekce práce (dále také Úřad nebo SÚIP) zohlednil strategii Evropské unie (dále také EU) a Národního akčního programu bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci České republiky. Program zohledňuje a jsou do něj promítnuty výsledky rozborů pracovní úrazovosti, analýzy přijatých podnětů k provedení kontrol a dále poznatky z kontrolní činnosti orgánů inspekce práce. Specifikace a zaměření kontrolních akcí rovněž reaguje na legislativní změny, ke kterým došlo v rámci působnosti orgánů inspekce práce.

SÚIP a oblastní inspektoráty práce (dále také inspektoráty nebo OIP) se svou činností snaží zejména o preventivní působení na zaměstnavatele a zaměstnavatelky (dále jen „zaměstnavatelé“) a o zvýšení jejich právního vědomí, a to nejen realizací samotných kontrol, ale i osvětovou činností a poskytováním základního poradenství.

Kontroly budou zaměřeny zejména na zaměstnavatele, u nichž byly v minulosti zjištěny nedostatky, a na ty, u kterých nebyla kontrola v dlouhodobém časovém horizontu provedena. Při výběru kontrolovaných osob budou orgány inspekce práce rovněž přihlížet k oboru činnosti zaměstnavatele, k pracovní úrazovosti na jeho pracovištích a k obsahu obdržených podnětů ke kontrole.

Při plánování a provádění kontrol budou orgány inspekce práce přihlížet k momentální epidemiologické situaci a klást důraz na odstranění případných negativních dopadů pandemie COVID 19, kterou Česká republika (dále také ČR) prošla v roce 2020, a to zejména ve vztahu k pracovním podmínkám zaměstnanců a zaměstnankyň (dále jen „zaměstnanci“).

SÚIP se bude i v roce 2021 aktivně podílet na provádění veřejnosprávních kontrol Vládního programu „Antivirus“ v rozsahu, který bude upřesněn po dohodě s Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR.

V roce 2021 bude kontrolní činnost orgánů inspekce práce realizována s následujícím zaměřením:

- 1 Kontroly v oblasti bezpečnosti práce a vyhrazených technických zařízení (dále také BOZP)
- 2 Kontroly v oblasti pracovněprávních vztahů (dále také PPV)
- 3 Kontroly v oblasti zaměstnanosti

Pozn. Použité statistické údaje za rok 2020 jsou uvedeny k datu 30. 11. 2020.

1 Podněty ke kontrole

SÚIP a oblastní inspektoráty každoročně obdrží tisíce podnětů ke kontrole. Nejčastěji se jedná o podněty podané zaměstnanci, dále pak o podněty podané orgány veřejné správy a sociálními partnery. Nejčastějším důvodem podání podnětu ke kontrole zaměstnancem je snaha domoci se svých práv prostřednictvím orgánů inspekce práce a zajistit tak nápravu nezákonných praktik zaměstnavatele.

Obdržené podněty směřují do všech kontrolních oblastí orgánů inspekce práce, nejčastěji se jedná o podněty do oblasti PPV, dále pak do oblasti zaměstnanosti a BOZP.

V roce 2020 orgány inspekce práce obdržely zvýšený počet podnětů ke kontrole do vybraných oblastí pracovněprávních vztahů, které měly přímou nebo částečnou souvislost s epidemií COVID 19 a jejími dopady na trh práce.

Významnou část činnosti všech OIP představují kontroly na základě přijatých podnětů. Od počátku roku 2020 přijaly orgány inspekce práce celkem 5 326 podnětů ke kontrole a po jejich vyhodnocení bylo na jejich podkladě provedeno 3 575 kontrol.

Každému přijatému podnětu je věnována zvýšené pozornost a po vyhodnocení jeho obsahu následuje u velké části provedení kontroly. Podatel podnětu je vždy informován nejen o samotném přijetí podnětu úřadem nebo inspektorátem práce, ale je s ním v řadě případů vedena další komunikace. O tom, zda bude podnět zařazen do plánu kontrol, rozhodují inspektoráty na základě vyhodnocení jeho závažnosti, účelnosti provedení kontroly a také podle jejich aktuálních kapacitních možností. V mnoha případech je podatelům podnětu současně poskytováno i bezplatné poradenství. O výsledku kontroly je podatel podnětu vždy písemně informován. SÚIP přijaté podněty statisticky sleduje, vyhodnocuje a získané informace zohledňuje v programu kontrolní činnosti.

Nejčastěji se podatelé na orgány inspekce práce obrací s podněty do oblasti PPV. Jedná se především o podněty upozorňující na porušování právních předpisů v oblasti odměňování zaměstnanců, právních předpisů souvisejících s pracovním poměrem (především se skončením pracovního poměru, ale také s jeho vznikem), dále se jedná o podněty do oblasti pracovní doby nebo do oblasti agenturního zaměstnávání.

Podněty namítající porušování povinností zaměstnavatelů stanovených zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoZ“ nebo „zákon o zaměstnanosti“) nejčastěji upozorňují na možný výkon nelegální práce a to jak občanů ČR, občanů EU a tak cizinců. Méně časté jsou podněty vztahující se k porušování či neplnění dalších povinností zaměstnavatelů z oblasti ZoZ. V těchto případech se jedná například o diskriminaci při uplatňování práva na zaměstnání, upozornění na porušování povinností při zaměstnávání osob se zdravotním postižením, na nedodržování povinností stanovených agenturám práce a v neposlední řadě na nedodržování zákonem stanovených podmínek při poskytování péče o dítě v dětské skupině.

Počet přijatých podnětů ke kontrole upozorňujících na porušování právních předpisů BOZP není dlouhodobě příliš vysoký. Nejčastěji se týkají problematiky pracovních úrazů, neposkytnutí osobních ochranných pracovních prostředků (dále jen „OOPP“), nezajištění školení o bezpečnosti práce a neplnění povinností spojených s provozem vyhrazených technických zařízení (dále jen „VTZ“).

Podněty ke kontrole budou i v roce 2021 jedním ze základních pilířů plánování a realizace kontrolní činnosti OIP a rovněž vodítkem pro zaměření kontrolní činnosti orgánů inspekce práce.

Současně bude věnována zvýšená pozornost podnětům ke kontrole upozorňujícím na krácení práv zaměstnanců v přímé či nepřímé souvislosti s dopady pandemie COVID 19 a podnětům ke kontrole podanými cizími státními příslušníky, kteří pracují nebo pracovali na území ČR.

2 Kontroly v oblasti zaměstnanosti

Kontrolní činnosti zaměřená na dodržování ustanovení zákona o zaměstnanosti je orgány inspekce práce realizována od roku 2012.

V rámci organizační struktury orgánů inspekce práce se kontrolami v oblasti zaměstnanosti zabývá úsek inspekce nelegálního zaměstnávání Státního úřadu inspekce práce a 14 oddělení inspekce nelegálního zaměstnávání oblastních inspektorátů práce. V organizační struktuře je 179 míst inspektorů a inspektorek (dále jen „inspektor“) zaměstnanosti a 3 místa inspektorů metodiků. Oddělení kontroly nelegálního zaměstnávání mají krajskou působnost na rozdíl od dalších kontrolních útvarů SÚIP.

Kontrolní působnost orgánů inspekce práce v oblasti zaměstnanosti je upravena v ust. § 125 a § 126 zákona o zaměstnanosti, kdy nejvýznamnější je kontrolní činnost zaměřená na odhalování nelegální práce a od roku 2017 také na oblast zastřené zprostředkování zaměstnání. Od roku 2012 bylo orgány inspekce práce provedeno více než 137 tis. kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání, při kterých bylo zjištěno přes 29 tis. nelegálně pracujících osob, z toho počtu se jednalo o více než 16 tis. cizinců.

V posledních letech je na trhu práce výrazný převis poptávky po pracovní síle nad jejich nabídkou. ČR patří k zemím s nejnižší mírou nezaměstnanosti v rámci EU. Na výrazném snížení převisu poptávky po pracovní síle se neprojeví ani ekonomická omezení spojená s COVID 19. V říjnu 2020 celkový počet uchazečů o zaměstnání poklesl na 271 685 a počet hlášených volných pracovních míst byl na 310 730.

Z výše uvedeného je zřejmé, že i v roce 2021 bude vysoká poptávka po pracovní síle, kterou nebude možné pokrýt občany ČR, a snahou zaměstnavatelů bude získat pracovní sílu ze zahraničí. Řada subjektů využije služeb zastřených agentur práce či se uchýlí k nelegálnímu zaměstnávání cizinců. I v roce 2021 lze předpokládat, že kromě „běžného“ nelegálního zaměstnávání (práce bez uzavřeného pracovněprávního vztahu), bude zjišťováno i zneužívání institutu vysílání pracovníků a pracovnic (dále jen „pracovník“) v rámci poskytování služeb zaměstnavatelem usazeným v jiném členském státě EU.

Nejčastěji je umožnění nelegální práce zjišťováno na pracovištích zaměstnavatelů v sektorech stavebnictví, zpracovatelského průmyslu, ubytování, stravování a pohostinství. Z pohledu velikosti zaměstnavatele se nelegálního zaměstnávání dopouštějí nejčastěji zaměstnavatelé s malým počtem zaměstnanců (velikostní kategorie do 9 zaměstnanců, resp. 10 až 49 zaměstnanců) nebo podnikající fyzické osoby bez zaměstnanců.

Kromě kontrol zaměřených na odhalování nelegální práce a zastřené zprostředkování zaměstnání se realizují v oblasti zaměstnanosti i kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání a plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

V oblasti zaměstnanosti obdržely orgány inspekce práce v roce 2020 celkem 1 343 podnětů, na jejichž základě bylo provedeno 1 009 kontrol. Z celkového počtu 1 213 podnětů upozorňovalo na nelegální zaměstnávání.

2.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti zaměstnanosti v roce 2021

V roce 2021 provedou orgány inspekce práce nejméně 7 000 kontrol v oblasti zaměstnanosti s následující zaměřením:

- kontroly nelegálního zaměstnávání občanů ČR, občanů EU a cizinců ze třetích zemí,
- kontroly zastřenéno zprostředkování zaměstnání,
- kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením,
- kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání,
- poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

2.1.1 Kontroly nelegálního zaměstnávání

Odhalování a potírání nelegální práce je dlouhodobě jednou z priorit Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také MPSV) a orgánů inspekce práce. Umožnění výkonu nelegální práce a její samotný výkon jsou velmi společensky škodlivé jevy. Nejenže má nelegální práce dopad do oblastí veřejných rozpočtů, ale také na kvalitu života nelegálně pracujících osob. Nelegální práce rovněž přispívá k vytváření nerovného podnikatelského prostředí a k nekalé konkurenci, neboť dochází k neoprávněnému snižování nákladů zaměstnavatelů na pracovní sílu. Kromě výše uvedeného je nelegální práce problémem i z pohledu dodržování současných hygienických opatření v souvislosti s epidemií COVID 19.

V předchozích letech byli zjišťováni při nelegální práci zejména cizinci ze třetích zemí (nejčastěji občané Ukrajiny). Tento trend pokračoval i v roce 2020, kdy bylo k 31. 10. 2020 zjištěno při výkonu nelegální práce celkem 2 471 osob, z toho 1 913 cizinců. Hlavním motivem nelegálního zaměstnávání cizinců je snaha vyhnout se podmínkám, které na zaměstnávání zahraničních pracovníků klade česká legislativa a získat tak ekonomickou výhodu.

Od počátku roku 2020 bylo provedeno celkem 5 347 kontrol zaměřených na odhalování nelegální práce. V rámci těchto kontrol bylo zjištěno 2 742 nelegálně pracujících osob, z toho 533 občanů ČR, 130 občanů EU a 2 079 cizinců z třetích zemí.

V oblasti nelegálního zaměstnávání bylo inspektoráty práce uloženo 442 pokut v souhrnné výši 114 072 600 Kč.

V letošním roce obdržely orgány inspekce práce 1 213 podnětů ke kontrole, upozorňujících na možné nelegální zaměstnávání.

V roce 2020 proběhla i mimořádná celostátní kontrolní akce zaměřená na odhalování nelegálního zaměstnávání. Kontrolní akce byla realizována v měsíci září, kdy bylo zahájeno 321 kontrol, z nichž bylo 115 kontrol realizováno v součinnosti se Službou cizinecké policie, 17 kontrol s Celní správou a 2 kontroly s městskou policií. V rámci celostátní akce bylo zkontrolováno 1 418 osob, z toho 671 občanů ČR, 538 cizinců,

208 občanů EU a 1 osoba bez státní příslušnosti. V rámci těchto kontrol bylo zjištěno 342 nelegálně zaměstnaných osob, z toho 61 občanů ČR, 32 občanů EU a 249 cizinců (převážně občanů Ukrajiny). Kontrolami bylo rovněž odhaleno 29 případů zastřené zprostředkování zaměstnání.

Mimořádným kontrolním akcím s celorepublikovou působností zaměřených na kontrolu nelegálního zaměstnávání občanů ČR a cizinců se bude SÚIP věnovat také v roce 2021.

Při plánování kontrolní činnosti v roce 2021 budou orgány inspekce práce vycházet z přijatých podnětů, informací od sociálních partnerů, zaměstnavatelů, vlastního monitoringu a výsledků kontrolní činnosti v předchozích letech. Kontrolní činnost bude reagovat na vývoj epidemiologické situace v ČR.

Nadále bude snaha orgánů inspekce práce rozvíjet spolupráci s dalšími kontrolními orgány, zejména s Českou správou sociálního zabezpečení, příslušnými složkami Policie ČR, živnostenskými úřady, Celní správou, orgány finanční správy a Úřadem práce ČR. Vzájemné předávání informací a případná spolupráce na realizaci kontrolních akcí patří mezi neoddelitelnou součást kontrolní činnosti orgánů inspekce práce.

2.1.2 Kontroly zastřené zprostředkování zaměstnání

Zastřené zprostředkování zaměstnání a s ním související přestupky byly ukotveny do legislativy až novelou zákona o zaměstnanosti, která nabyla účinnosti dne 29. 7. 2017 a patří mezi nejzávažnější porušení zákonných předpisů. Této závažnosti odpovídá i možná výše pokuty za přestupek, a to od 50 tis. Kč až do 10 mil. Kč.

Zastřené zprostředkování zaměstnání patří od roku 2017 mezi hlavní kontrolní oblasti orgánů inspekce práce. Kontroly realizované ze strany orgánů inspekce práce v posledních třech letech ukazují na skutečnost, že dochází stále častěji k obcházení institutu agenturního zaměstnávání, a to formou zastřené zprostředkování zaměstnání. V praxi se nejčastěji jedná o případy, kdy je řádné zaměstnání fyzických osob za účelem výkonu jejich práce pro uživatele zastíráno uzavřeným obchodním vztahem. Obchodní smlouvou, ať se již jedná o smlouvu o dílo, o vzájemné spolupráci či o mandátní smlouvu, je pak nejčastěji nahrazována řádně uzavřená dohoda o dočasném přidělení zaměstnance mezi agenturou práce a uživatelem.

Zastřené zprostředkování zaměstnání se kromě subjektů, které nejsou agenturami práce, dopouštějí i u agentury práce, které povolením ke zprostředkování disponují, ale přesto nahrazují řádné uzavření dohody s uživatelem o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce jinými smlouvami. Důvodem je snaha vyhnout se plnění podmínek, které pro agenturu práce a uživatele stanovuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Se zastřeným zprostředkováním zaměstnání se setkáváme i u společností se zahraničními statutárními zástupci, u takových subjektů je také často zjišťováno nelegální zaměstnávání cizinců. Do obchodních vztahů je zapojeno i více subjektů,

a to především ve snaze zastřít výkon závislé práce cizinců ze zemí mimo EU a znesnadnit provedení kontroly.

V roce 2020 bylo provedeno celkem 167 kontrol přímo zaměřených na oblast zastřené zprostředkování zaměstnání. Kontroly proběhly celkem u 162 subjektů. Zastřené zprostředkování zaměstnání, tak jak je definováno ustanovením § 5 písm. g) zákona o zaměstnanosti, bylo zjištěno u 87 subjektů.

V roce 2020 bylo za zastřené zprostředkování zaměstnání uloženo 60 pokut v souhrnné výši 27 579 000 Kč.

Při plánování kontrolní činnosti v roce 2021 v této oblasti budou využívány podněty veřejnosti, zkušenosti a poznatky z předchozí vlastní kontrolní činnosti i kontrolní činnosti spolupracujících organizací a také důsledný a cílený monitoring ze strany oblastních inspektorátů práce. Vzhledem k propojenosti zastřené zprostředkování zaměstnání a výkonu práce cizinců bude rozvíjena spolupráce s Úřadem práce ČR, jenž vydává povolení k zaměstnání cizinců. Kontrolní činnost v této oblasti bude reagovat na situaci na trhu práce a vývoj pandemie COVID 19.

2.1.3 Kontroly poskytování služby péče o dítě v dětské skupině

Kontroly v oblasti poskytování služby péče o dítě v dětské skupině patří mezi hlavní kontrolní úkoly orgánů inspekce práce. Poskytování služby péče o dítě v dětské skupině je upraveno zákonem č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon vymezuje také kontrolní činnost SÚIP a OIP v této oblasti, do které spadá kontrola plnění podmínek a povinností, které tento zákon ukládá poskytovatelům služeb péče o dítě v dětské skupině s výjimkou kontroly hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz těchto skupin.

Kontroly v oblasti péče o dítě v dětské skupině byly v roce 2020 prováděny jak na základě přijatých podnětů ke kontrole, tak na základě plánu kontrolní činnosti.

V roce 2020 bylo provedeno 39 kontrol, při kterých bylo zjištěno celkem 68 porušení právních předpisů. Nejčastěji se jednalo o porušování podmínek stanovených pečující osobě (tj. bezúhonnost, odborná a zdravotní způsobilost, plnoletost a svéprávnost). Porušení bylo zjištěno u 59 % provedených kontrol.

Z výsledku kontrolní činnosti roku 2020 vyplývá, že je důležité, aby tato oblast patřila mezi hlavní úkoly i v roce 2021.

Nadále bude pokračovat navázaná spolupráce s MPSV, Odborem rodinné politiky a ochrany práv dětí, který bude pravidelně, ze strany SÚIP, informován o zjištěných nedostatcích a pravomocně uložených pokutách v oblasti poskytování služby péče o dítě v dětské skupině.

Podněty či zjištěná porušení, která směřovala do oblasti hygienických požadavků na stravování, prostory a provoz dětských skupin, které spadají do kontrolní kompetence krajských hygienických stanic, byly postupovány místně příslušným hygienickým stanicím.

Kontrolní činnost bude v roce 2021 realizována jak na základě podnětů ke kontrole, tak na základě vlastního plánu kontrolní činnosti. Kontrolní činnost v této oblasti bude reagovat na situaci na trhu práce a vývoj pandemie COVID 19.

2.1.4 Kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále také OZP) a jejich začlenění do pracovního procesu je důležité pro jejich osobní rozvoj a sebeúctu, zabraňující vyloučení ze společnosti. Cílem politiky zaměstnanosti je zaměstnat co nejvíce osob se zdravotním postižením, k čemuž mají přispívat i dlouhodobá opatření upravená v zákoně o zaměstnanosti, spočívající v povinnosti zaměstnavatelů s více jak 25 zaměstnanci takové osoby zaměstnávat.

SÚIP jako kontrolní orgán provádí kontroly plnění povinností zaměstnavatelů zaměstnávat osoby se zdravotním postižením na základě podkladů od jednotlivých úřadů práce a ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Úřadu práce ČR. Podklady zasílané úřady práce obsahují jak informace o jednotlivých zaměstnavatelích, kteří jsou povinni osoby se zdravotním postižením zaměstnávat, tak i informace o poskytovatelích náhradního plnění. Pro kontrolu poskytovatelů náhradního plnění jsou důležité informace o rozsahu poskytovaného náhradního plnění, neboť zákon o zaměstnanosti stanoví poskytovatelům limit pro poskytnutí svých výrobků a služeb nebo poskytnutí zakázky odpovídající 28 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního čtvrtletí za každého přepočteného zaměstnance se zdravotním postižením, zaměstnaného v předchozím kalendářním roce. Orgány inspekce práce si rovněž samy získávají informace z elektronické evidence náhradního plnění, která je vedena na portálu MPSV.

Z kontrolní činnosti je dlouhodobě patrné, že řada zaměstnavatelů neplní povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením v zákonem stanovené výši, ani neplní zákonnou povinnost jednou z dalších forem náhradního plnění, tj. odběrem výrobků, služeb nebo zadáním zakázek zaměstnavatelům, se kterými Úřad práce ČR uzavřel dohodu (§ 78 zákona o zaměstnanosti) nebo odvodem do státního rozpočtu v zákonem stanovené lhůtě, tedy do 15. 2. následujícího roku. V mnoha případech je kontrolní činností zjištěno, že k nesplnění povinností dochází i z důvodu nesprávného výpočtu, kdy následně zaměstnavatelé odvedou nesprávnou výši do státního rozpočtu. Zaměstnavatelé také často nedodrží zákonem stanovenou povinnost do 15. 2. následujícího roku písemně ohlásit příslušné krajské pobočce Úřadu práce ČR plnění povinného podílu zaměstnávání OZP, včetně způsobu plnění.

V roce 2020 provedly orgány inspekce práce 132 kontrol, z toho 24 kontrol poskytovatelů a 108 kontrol odběratelů. Celkem bylo zjištěno porušení při 103 kontrolách.

Tak jako v minulých letech, i v roce 2021 bude kontrolní činnost v této oblasti zaměřena na ty zaměstnavatele, kteří dle informací Úřadu práce ČR měli plnit povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením a v hlášení Úřadu práce ČR

deklarovali povinnost odvodu do státního rozpočtu, ale tento neodvedli v zákonem stanovené lhůtě, případně vůbec, nebo na zaměstnavatele, kteří neohlásili plnění povinného podílu Úřadu práce v zákonem stanovené lhůtě.

Pokračovat budou rovněž kontroly poskytovatelů náhradního plnění, kteří dodávají své výrobky a služby nebo plní zadané zakázky zaměstnavatelům, zaměstnávajících více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru v návaznosti na elektronickou evidenci náhradního plnění, neboť z dosavadní kontrolní činnosti orgánů inspekce práce vyplývá, že pokud poskytovatel náhradního plnění uvede v elektronické evidenci náhradního plnění nesprávně vypočtený počet svých zaměstnanců se zdravotním postižením, má to za následek i uvedení nesprávné výše limitu v elektronické evidenci náhradního plnění. Tato chyba poskytovatele může mít negativní dopad na odběratele, kterým může vzniknout povinnost odvodu do státního rozpočtu.

2.1.5 Kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání

Oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace je orgány inspekce práce věnována zvýšená pozornost. Legislativa zakazuje jakoukoliv diskriminaci či nerovné zacházení při výběru zaměstnanců.

I přes dosavadní kontrolní a osvětovou činnost orgánů inspekce práce se potvrzuje, že při uplatňování práva na zaměstnání stále dochází ke znevýhodňování některých skupin osob na trhu práce, zejména z hlediska věku a pohlaví. Vyplývá to z analýzy inzerovaných nabídek na zaměstnání, z poradenské činnosti oblastních inspektorátů práce i z obdržovaných podnětů ke kontrole.

V roce 2020 bylo provedeno 166 kontrol zaměřených na oblast rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání. Porušení právních předpisů bylo zjištěno u 81 % kontrol.

Výrazným specifickým rysem kontrol rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání jsou obdržované podněty ke kontrole od občanů, zájemců o zaměstnání nebo jejich rodinných příslušníků, včetně podnětů podaných anonymně.

Důležitým doplňujícím zdrojem pro výběr kontrolovaných osob je také vlastní monitoring orgánů inspekce práce, kdy se pozornost inspektorů při práci v terénu zaměřuje také na znění inzerátů s nabídkami zaměstnání, které zaměstnavatelé umisťují v prostorách svých provozoven, a monitoring inzerce ve veřejných sdělovacích prostředcích, včetně internetových.

V roce 2021 bude kontrolní činnost v této oblasti pokračovat dle v minulosti osvědčených postupů, jako je monitorování nabídek zaměstnání ve sdělovacích prostředcích, ve veřejném prostoru a na pracovištích zaměstnavatelů. Orgány inspekce práce se zaměří na nabídky zaměstnání, u nichž požadavky pro výběrová řízení nejsou formulovány neutrálně, případně odrazují zájemce omezeními z hlediska zdravotního stavu, pohlaví, věku a dalšími, jak je definuje zákon č. 198/2009 Sb., zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany

před diskriminací a o změně některých zákonů neboli antidiskriminační zákon, ve znění pozdějších předpisů, pokud pro to není oprávněný věcný důvod.

3 Kontroly v oblasti pracovních vztahů a podmínek

Působnost a příslušnost SÚIP a OIP a tím i předmět jejich kontrolní činnosti, stanoví zákon o inspekci práce. Na úseku inspekce PPV je předmětem kontrolní činnosti podle tohoto zákona kontrola dodržování:

- právních předpisů, z nichž vznikají zaměstnancům, příslušnému odborovému orgánu nebo radě zaměstnanců nebo zástupci pro oblast BOZP práva nebo povinnosti v pracovněprávních vztazích, včetně právních předpisů o odměňování zaměstnanců, náhradě mzdy nebo platu a náhradě výdajů zaměstnancům,
- právních předpisů stanovících pracovní dobu a dobu odpočinku,
- právních předpisů o zaměstnávání zaměstnankyň, mladistvých zaměstnanců, zaměstnanců pečujících o děti, jakož i zaměstnanců, kteří prokázali, že převážně sami dlouhodobě pečují o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost),
- právního předpisu, který stanoví povinnost uskutečnit veřejnou výzvu nebo výběrové řízení na obsazení místa úředníka nebo na obsazení místa vedoucího úředníka územního samosprávného celku, jakož i to, zda veřejná výzva nebo výběrové řízení byly provedeny včetně jejich průběhu,
- kolektivních smluv v částech, ve kterých jsou upraveny individuální pracovněprávní nároky zaměstnanců vyplývající z právních předpisů, jakož i vnitřních předpisů podle § 305 zákoníku práce,
- vnitřních předpisů vydaných podle zákoníku práce, jestliže zakládají práva zaměstnanců,
- právních předpisů upravujících právní postavení zaměstnanců vyslaných k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb.

Tyto předměty kontrolní činnosti jsou na úseku inspekce pracovních vztahů a podmínek v kontrolní praxi realizovány zejména jako kontroly dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů:

- v oblasti pracovního poměru a dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr (dodržování povinností a zákonem stanovených náležitostí při uzavírání, změnách a skončení pracovněprávních vztahů),
- v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace v pracovněprávních vztazích (kontrola povinnosti zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci),
- v oblasti pracovní doby a doby odpočinku (kontrola dodržování pravidel při rozvrhování pracovní doby a dob odpočinku, vedení evidence pracovní doby v souladu se zákonem),
- v oblasti odměňování a náhrad mzdy a platu (dodržování nejnižší úrovně zaručené mzdy, dodržování splatnosti mzdy, platu a odměny z dohody, poskytování příplatků ke mzdě, dodržování povinností zaměstnavatele v platové sféře),
- v oblasti agenturního zaměstnávání (dodržování povinnosti zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky agenturních zaměstnanců nebyly horší než podmínky srovnatelného zaměstnance uživatele, kontrola zprostředkování zaměstnání bez povolení, plnění povinností agentur práce vůči Úřadu práce ČR),
- v oblasti ochrany osobních práv zaměstnanců (kontrola podmínek, za kterých zaměstnavatel realizuje své kontrolní mechanismy vůči zaměstnancům),

- v dalších oblastech, jako jsou oblast kolektivních pracovněprávních vztahů, oblast náhrady výdajů v souvislosti s výkonem práce, oblast překážek v práci a dovolené nebo oblast péče o zaměstnance, oblast vysílání zaměstnanců.

Kontrolní působnost orgánů inspekce práce na úseku inspekce PPV se vztahuje na zaměstnavatele – právnické i fyzické osoby a na jejich zaměstnance, na právnické osoby, u kterých jsou vykonávány veřejné funkce, vysílající a přijímající organizace při výkonu dobrovolnické služby podle zvláštního právního předpisu, právnické osoby, které vykonávají činnost školy nebo školského zařízení, právnické osoby nebo fyzické osoby, u nichž se uskutečňuje praktické vyučování žáků středních škol, odborných učilišť nebo vyšších odborných škol, věznice, právnické nebo fyzické osoby zaměstnávající odsouzené.

V zařízeních ozbrojených sil a bezpečnostních sborů v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Ministerstva financí může být kontrola provedena jen se souhlasem příslušného ministerstva a v zařízeních Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost a Národního bezpečnostního úřadu jen se souhlasem jejich ředitele.

V právních vztazích zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech státní správu jako službu, kterou ČR poskytuje veřejnosti, upravených služebním zákonem, mohou SUIP a OIP kontrolovat jen věci týkající se doby výkonu státní služby a přestávek ve státní službě, služební pohotovosti, státní služby přesčas a v noční době a bezpečnosti při výkonu státní služby.

Kontrolovanými osobami jsou zaměstnavatelé provozující svou činnost ve všech oblastech, v podnikatelské (mzdové) i platové sféře, zaměstnávající menší i větší počet zaměstnanců. Kontroly – zvláště pak na základě podnětů ke kontrolám, které orgány inspekce práce přijímají - probíhají u všech typů zaměstnavatelů co do jejich velikosti, předmětu činnosti nebo právní formy. V rámci konkrétního zaměření kontrolní činnosti orgánů inspekce práce pro daný rok se pak část kontrol cíleně může zaměřovat na určitou oblast kontrolní působnosti inspekce práce, na určitou pracovněprávní problematiku, na vybraná odvětví ekonomické činnosti zaměstnavatelů nebo na vybrané typy zaměstnavatelů. Pozornost je mj. věnována těm typům zaměstnavatelů, u kterých jsou častěji zjišťovány nedostatky na úseku pracovních vztahů a podmínek. Určení konkrétních zaměstnavatelů k provedení kontroly reflektuje podněty občanů a institucí, informace získané z poradenské činnosti úřadu a inspektorátů práce, informace získané z médií či jinak veřejně dostupné, a v neposlední řadě zkušenosti získané orgány inspekce práce ze své činnosti v předchozích obdobích.

V systému SÚIP vykonává v současné době kontrolní činnost 158 inspektorů specializovaných na oblast pracovněprávních vztahů. Další 4 systemizovaná místa inspektorů pracovněprávních vztahů jsou neobsazena, převážně z toho důvodu, že dlouhodobě není možno tato místa obsadit pro nedostatek uchazečů splňujících požadované podmínky pro výkon práce inspektora.

Od počátku roku 2020 provedly OIP a SÚIP v oblasti pracovních vztahů a podmínek celkem 3 147 kontrol. Těmito kontrolami bylo zjištěno 4 963 porušení právních

předpisů. Za porušení právních předpisů v oblasti pracovních vztahů a podmínek bylo uloženo 691 pokut v souhrnné výši 22 007 700 Kč.

Do všech oblastí, spadajících do kontrolní působnosti inspekce práce v oblasti pracovních vztahů a podmínek, také směřují podněty ke kontrolám od občanů i institucí, které jsou v převážné většině impulsem k provedení kontroly. Do oblastí pracovních vztahů a podmínek bylo od počátku roku 2020 podáno 3 309 podnětů. Nejvíce podnětů na úseku inspekce PPV upozorňovalo na nedodržování povinností zaměstnavatele v oblasti odměňování.

3.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti pracovních vztahů a podmínek v roce 2021

V roce 2021 provedou OIP a SÚIP minimálně 4 000 kontrol dodržování povinností stanovených zaměstnavatelům právními předpisy v oblasti pracovněprávních vztahů. Je však zřejmě nezbytné akceptovat i variantu, že počet realizovaných kontrol může být ovlivněn přetrvávající pandemií onemocnění COVID 19.

Kontroly budou zaměřeny především na následující oblasti:

- dodržování zákazu diskriminace, rovné zacházení se zaměstnanci, rovné odměňování zaměstnanců,
- odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce,
- pracovní doba a doba odpočinku,
- agenturní zaměstnávání,
- vysílání zaměstnanců,
- pracovní podmínky zaměstnanců ze zahraničí.

Při své kontrolní i poradenské činnosti v roce 2021 se orgány inspekce práce zaměří také na fenomény, které vstoupily do vztahů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19, jako jsou například ne vždy zákonné praktiky v oblasti překážek v práci na straně zaměstnavatele, náhrad mzdy za dobu těchto překážek v práci, v oblasti rozvazování pracovněprávních vztahů, v oblasti dovolené, neplaceného volna, převádění na jinou práci, výkon práce z domova, a další.

3.1.1 Kontrola v oblasti rovného zacházení se zaměstnanci, rovného odměňování zaměstnanců a dodržování zákazu diskriminace

Povinnost dodržovat rovné zacházení se zaměstnanci a zákaz jejich diskriminace je významnou základní zásadou pracovněprávních vztahů. Zákoník práce tuto zásadu rozvádí a s účinností od 29. 7. 2017 uvádí výčet diskriminačních důvodů, které jsou značně širší, než výčet důvodů v antidiskriminačním zákoně. ČR je taktéž mezinárodními úmluvami zavázána na rovné zacházení a dodržování zákazu diskriminace na pracovišti dohlížet a zajistit jejich vymahatelnost.

Neplnění povinnosti rovného zacházení se všemi zaměstnanci je považováno za zásadní porušení práv zaměstnanců a mnohdy je zaměstnanci vnímáno velmi

citlivě. Představuje zásah do práva na důstojnost jednotlivce, zvláště pak v případě, jedná-li se o neuspokojivé pracovní prostředí a nevytváření příznivých pracovních podmínek pro výkon práce. Zvláště citlivě vnímaným je pak nerovné zacházení v oblasti odměňování, neboť odměňování má nepochybně primární vliv na ekonomickou situaci zaměstnance a zprostředkovaně na jeho postavení v zaměstnání i ve společnosti. V této souvislosti je nepominutelný také existující rozdíl v odměňování mužů a žen, který je v ČR dle statistických dat Eurostat 20,1 %, což je třetí největší rozdíl v rámci EU. SÚIP se i v roce 2021 aktivně zhostí své účasti v projektu *Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů*, známém pod názvem 22 % K ROVNOSTI, který je financován z Evropského sociálního fondu, operační program Zaměstnanost, a ze státního rozpočtu. V rámci tohoto projektu jsou zaměstnanci SÚIP členy pracovní skupiny klíčové aktivity KA2 Uplatňování legislativy v oblasti odměňování / Metodika pro kontrolu odměňování žen a mužů. V souladu s projektem bude SÚIP – shodně jako v minulých letech – provádět cílené kontroly rovného odměňování mužů a žen, a výstupy a zkušenosti z těchto kontrol budou promítnuty do dalšího zdokonalování metodiky pro kontrolní činnost orgánů inspekce práce této oblasti, vytvářené v rámci projektu.

Orgány inspekce práce plánují v roce 2021 provést nejméně 48 kontrol rovného odměňování mužů a žen, přičemž se zaměří na vysokoškolsky vzdělané zaměstnance, a to zejména u zaměstnavatelů s vyšším počtem osob na pozicích nižšího, středního a vyššího managementu, jak žen, tak mužů, ve vzdělávání, zdravotnictví, peněžnictví a pojišťovnictví, veřejné správě, informačních a komunikačních službách, a farmaceutickém průmyslu. Jedná se o oblasti a skupiny s největšími rozdíly v odměňování žen a mužů, jak plyne ze studií k projektu 22% K ROVNOSTI (2018 a 2019). Nejméně dvě kontroly ve firmách nad 250 osob proběhnou za využití nástroje rovného odměňování Logib.

Kontrolu dodržování a v konečném důsledku zlepšení vymahatelnosti práva v oblasti rovného zacházení a zákazu diskriminace považují SÚIP a OIP dlouhodobě za svou prioritu. Kontrolní činnost doplňuje poradenství, které je poskytováno jak zaměstnancům, tak zaměstnavatelům. Poradenskou i kontrolní činností se orgány inspekce práce snaží napomoci zvýšení úrovně právního povědomí zaměstnavatelů i zaměstnanců v oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace. Zaměstnavatelům jsou poskytovány informace o povinnostech, které je ze strany zaměstnavatele nutno v pracovněprávních vztazích dodržovat, a zaměstnanci jsou informováni o svých právech a možnostech obrany před případnou diskriminací či nerovným zacházením. Orgány inspekce práce využijí v rámci své poradenské činnosti i nástroje vzniklé v rámci projektu 22 % K ROVNOSTI, zejména Logib a Mzdovou a platovou kalkulačku a právní poradnu zaměřenou na oblast nerovného odměňování. Tato činnost orgánů inspekce práce přispívá k vytváření příznivého pracovního prostředí na pracovištích a eliminuje porušování pracovněprávních předpisů v dané oblasti.

V roce 2020 provedly OIP 411 kontrol zaměřených na oblast rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace celkem, z toho 51 kontrol zaměřených na oblast rovného odměňování mužů a žen. Kontrolami bylo zjištěno celkem 83 porušení v oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace. Z toho 4 porušení bylo zjištěno v oblasti rovného odměňování žen a mužů.

V minulých letech přijímaly orgány inspekce práce přibližně 300 podnětů ročně, poukazujících na možné nerovné zacházení či diskriminaci na pracovišti. Ačkoli podněty směřované do jiných oblastí (například do oblasti odměňování, pracovního poměru a dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr nebo do oblasti pracovní doby) bývají v praxi četnější, v případě nerovného zacházení se jedná o oblast, které SÚIP věnuje principálně vysokou pozornost a obdržené podněty považuje za cenný zdroj informací pro cíleně zaměřenou kontrolní činnost v této oblasti.

V roce 2021 budou orgány inspekce práce v nezmenšené míře pokračovat v kontrolní činnosti zaměřené jak na oblast rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace obecně, tak na oblast rovného odměňování mužů a žen. Kontroly budou realizovat na základě informací obdržených z podnětů, i na základě vlastní monitorovací činnosti.

Při realizaci kontrol v oblasti rovného zacházení a dodržování zákazu diskriminace a kontrol rovného odměňování mužů a žen se inspektoři zaměří zejména na:

- dodržování povinnosti zaměstnavatele zajistit rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky, odměňování za práci a o poskytování jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, o odbornou přípravu a o příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání dle ustanovení § 16 odst. 1 zákoníku práce,
- dodržování zákazu jakékoli diskriminace, a to zejména z důvodu pohlaví, sexuální orientace, rasového nebo etnického původu, národnosti, státního občanství, sociálního původu, rodu, jazyka, zdravotního stavu, věku, náboženství či víry, majetku, manželského a rodinného stavu a vztahu nebo povinností k rodině, politického nebo jiného smýšlení, členství a činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, v odborových organizacích nebo organizacích zaměstnavatelů, dle ustanovení § 16 odst. 2 zákoníku práce,
- dodržování poskytování stejné mzdy, platu nebo odměny z dohody za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty dle ustanovení § 110 zákoníku práce,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

3.1.2 Kontrola v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce

Kontrola dodržování pracovněprávních předpisů v oblasti odměňování je rovněž jednou z nepominutelných kontrolních aktivit orgánů inspekce práce. Odměňování za práci je primárním důvodem pro výkon práce zaměstnancem, je podstatným měřítkem kvality pracovněprávního vztahu z pohledu zaměstnance, úroveň odměňování v jednotlivých segmentech trhu práce má aspekt nejen osobní pro zaměstnance, ale též celospolečenský.

Minimální mzda je nedílnou součástí české legislativy a představuje silnou, mnohostranně působící intervenci do pracovněprávních vztahů.

Minimální mzda, jako nejnižší zákonná odměna za práci, má především sociální, motivační, regulační a alimentační funkci. Jejím smyslem by mělo být motivovat nezaměstnané osoby k zaměstnání a nikoli k výhodnějšímu setrvání v závislosti na sociálních dávkách, a podporovat tak růst či udržení zaměstnanosti především

v nejméně finančně silných sociálních skupinách zaměstnanců. Zároveň by měla představovat alespoň minimální záruku důstojné odměny za práci a garantovat, aby každá mzda mohla plnit svou alimentární funkci.

Nejsou-li právní předpisy týkající se minimální mzdy, resp. nejnižší úrovně zaručené mzdy dodržovány, dochází k narušení jejich funkcí, z čehož následně vyplývají negativní právní, ekonomické a sociální důsledky.

Smyslem a účelem kontrol důsledného dodržování právních předpisů upravujících oblast minimální a zaručené mzdy je, v souladu s jejich funkcemi, boj proti nezaměstnanosti a chudobě, podpora motivace pracovat, podpora spravedlivého odměňování a zamezení pracovního vykořisťování a také snaha zamezovat daňovým únikům a únikům u jiných povinných odvodů.

Jak vyplývá z výsledků kontrolní činnosti i z dotazů vznášených v rámci poradenství, je právní povědomí zaměstnavatelů i zaměstnanců týkající se institutu minimální mzdy a zejména pak institutu nejnižších úrovní zaručené mzdy dlouhodobě na nedostatečné úrovni a porušování právních předpisů v této oblasti je běžným jevem.

Důvodem pro porušování předmětných předpisů bývají mj. opakované – v posledních letech každoroční - změny výše minimální mzdy a jednotlivých úrovní zaručené mzdy, kdy zaměstnavatelé, ať již vědomě nebo v důsledku opomenutí či neznalosti, tyto předpisy porušují.

Od počátku roku 2020 bylo provedeno celkem 363 kontrol zaměřených na problematiku minimální a zaručené mzdy; tyto kontroly zjistily 190 nedostatků. Zařazení kontrol odměňování zaměstnanců a dodržování minimální mzdy a nejnižších úrovní zaručené mzdy do ročního programu kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce i na další kontrolní období je tak nepochybně důležité a odůvodněné.

Obdobně jako v předchozím období, i v roce 2021 budou kontroly v oblasti odměňování zaměřeny zejména na ty zaměstnavatele a ty obory podnikatelské činnosti, o nichž orgány inspekce práce obdržely nejvíce informací nebo indicií o porušování právních předpisů v této oblasti. Rovněž budou provedeny následné kontroly u těch zaměstnavatelů, kteří se porušení právních předpisů v oblasti odměňování dopustili v minulých obdobích.

Předmětem kontrol v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce budou zejména:

- dodržování nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- sjednání, stanovení nebo určení mzdy,
- mzda nebo náhradní volno za práci přesčas,
- mzda za práci v sobotu a v neděli,
- mzda, náhradní volno nebo náhrada mzdy za svátek,
- mzda za noční práci,

- mzda a příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí,
- naturální mzda,
- mzda při uplatnění konta pracovní doby,
- evidence pracovní doby pro účely kontroly v oblasti odměňování,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

Kontroly u zaměstnavatelů v platové sféře budou zaměřeny analogicky.

3.1.3 Kontrola v oblasti pracovní doby a doby odpočinku

Pracovní doba a doba odpočinku a rozvrhování pracovní doby mají významný vliv na kvalitu pracovněprávního vztahu. Ustanovení o pracovní době a době odpočinku mají přesah také do oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a do odměňování zaměstnance. Z těchto důvodů je tato oblast jednou z prioritních oblastí regulovaných pracovněprávními předpisy. Tato oblast je setrvale čtým předmětem podnětů ke kontrolám a dotazů ze strany zaměstnanců i zaměstnavatelů.

Právní předpisy a zákonná ustanovení vztahující se k pracovní době a době odpočinku patří mezi ta, která zaměstnavatelé mnohdy porušují, a to buď z důvodu neznalosti právní úpravy, nebo se těchto porušení dopouštějí cíleně a vědomě. Výsledky kontrolní činnosti za předcházející období tento trend potvrzují a odůvodňují zařazení této oblasti do ročního programu kontrolních akcí SÚIP i na další období.

Kontroly na úseku pracovní doby a doby odpočinku mají za cíl odhalovat a do budoucna snížit četnost porušování pracovněprávních předpisů při rozvrhování a evidování pracovní doby a při poskytování přestávek a nepřetržitého odpočinku mezi směny a v týdnu. K tomuto cíli směřuje vedle kontrolní činnosti také osvěta a poradenství v dané oblasti, které představují účinnou prevenci porušování právních předpisů.

V kontrolním období roku 2020 se orgány inspekce práce na oblast pracovní doby a doby odpočinku intenzivně zaměřovaly a provedly v této oblasti celkem 335 kontrol. Porušení pracovněprávních předpisů bylo zjištěno 78 kontrolami.

Obdobně jako v předchozích obdobích i v roce 2021 budou kontroly v oblasti pracovní doby a doby odpočinku směřovat zejména vůči těm zaměstnavatelům, vůči kterým obdrží OIP a SÚIP podněty občanů či institucí upozorňující na možné porušování pracovněprávních předpisů v této oblasti a dále vůči zaměstnavatelům, které OIP vytipují ke kontrole na základě vlastní znalosti a monitoringu zaměstnavatelů v teritoriu své územní působnosti.

Předmětem kontrol v oblasti pracovní doby a doby odpočinku bude především:

- řádné vedení evidence pracovní doby,
- dodržování povolené délky směny,
- existence písemného rozvrhu směn a seznámení zaměstnanců s rozvrhem směn v zákonem stanovené době,
- poskytování přestávek v práci,

- poskytování nepřetržitého odpočinku mezi dvěma směnami,
- dodržování stanovených pravidel pro práci ve dnech pracovního klidu,
- poskytování nepřetržitého odpočinku v týdnu,
- dodržování stanovených pravidel pro přesčasovou práci,
- dodržování zákonem stanovené průměrné délky směny u zaměstnance pracujícího v noci,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

3.1.4 Kontrola v oblasti dodržování povinností na úseku agenturního zaměstnávání

Dodržování povinností stanovených pracovněprávními předpisy agenturám práce a také jejich uživatelům je předmětem intenzivní a systematické kontrolní činnosti SÚIP a OIP kontinuálně již do roku 2006 a nepochybně se tak řadí ke kontrolním prioritám orgánů inspekce práce.

Smyslem a účelem kontrolní činnosti orgánů inspekce práce na úseku agenturního zaměstnávání je vyhledávat a eliminovat porušování pracovněprávních předpisů agenturami práce a v indikovaných případech také jejich uživateli.

Adresáty kontrol jsou agentury práce všech typů (ve smyslu povolení ke zprostředkování zaměstnání, kterým disponují), tedy jak agentury práce přidělující své zaměstnance za účelem výkonu práce k uživatelům, tak i agentury práce, které se zabývají vyhledáváním zaměstnání pro fyzickou osobu a zaměstnanců pro zaměstnavatele, či pouze poradenskou a informační činností v oblasti pracovních příležitostí. Významnou součástí kontrolní činnosti v oblasti agenturního zaměstnávání jsou kontroly agentur práce, které zaměstnávají cizince. Do jmenovitého plánu kontrolní činnosti jsou zařazovány ty agentury práce, na které byly orgány inspekce práce upozorněny obdržnými podněty ke kontrole, které dosud kontrolovány nebyly vůbec nebo byly kontrolovány před více než třemi lety a rovněž ty, které se již v minulosti dopustily porušování pracovněprávních předpisů. OIP také řeší četné případy, kdy orgány inspekce práce obdrží informace od Generálního ředitelství Úřadu práce ČR o nesplnění povinností agentur práce stanovených jim zákonem o zaměstnanosti.

Kontrolní činností je setrvale nejvíce nedostatků zjišťováno u těch agentur práce, které přidělují své zaměstnance k uživatelům, tj. k jiným právníckým nebo fyzickým osobám, pro které zaměstnanec vykonává práci. Agentura práce je v těchto pracovněprávních vztazích zaměstnavatelem, avšak je to tzv. uživatel, na jehož pracovišti dochází k samotnému výkonu práce, který práci zaměstnanci ukládá, organizuje, řídí a kontroluje její provedení, a který rovněž zaměstnanci vytváří příznivé pracovní podmínky a zajišťuje vůči zaměstnanci BOZP. Kontroly tohoto typu agentur práce jsou pak zaměřeny nejen na agentury práce, ale i na jejich uživatele.

Oba účastníci tohoto smluvního vztahu, tj. jak agentura práce, tak uživatel, jsou ve vzájemné součinnosti povinni zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky dočasně přiděleného zaměstnance nebyly horší, než jsou nebo by byly podmínky srovnatelného zaměstnance uživatele. Uživatel je povinen definovat pracovní a mzdové podmínky srovnatelného zaměstnance, na základě kterých je agenturnímu zaměstnanci

stanovena mzda a případně další benefity a výhody. Není-li u i uživatele na konkrétní pozici zaměstnán srovnatelný kmenový zaměstnanec, je povinností uživatele reálně stanovit pracovní a mzdové podmínky srovnatelného zaměstnance jako v případě, kdyby na dané pozici kmenový zaměstnanec zaměstnán byl. Agentury práce jsou pak povinny ověřit si skutečné pracovní a mzdové podmínky u uživatele, například prostřednictvím kolektivní smlouvy a vnitřních předpisů. Za této situace se porušování pracovněprávních předpisů v oblasti agenturního zaměstnávání nedopouštějí pouze samotné agentury práce, nýbrž jistý podíl na něm mají i jejich uživatelé.

Výsledky kontrolní činnosti orgánů inspekce práce na úseku agenturního zaměstnávání jsou každoročně obdobné, výše zmíněné trendy lze označit za přetrvávající.

V kontrolním období roku 2020 provedly orgány inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání celkem 119 kontrol agentur práce a 52 kontrol uživatelů. Porušení pracovněprávních předpisů bylo zjištěno u 52 kontrol agentur práce a u 13 kontrol uživatelů.

Cílem kontrolní činnosti orgánů inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání v roce 2021 bude, stejně jako v předchozích obdobích, intenzivní a efektivní kontrolní činností, poradenstvím a osvětou pojmenovat a omezit negativní jevy v oblasti agenturního zaměstnávání, přispívat ke kultivaci právního i faktického jednání účastníků agenturního zaměstnávání a k dodržování právních předpisů v této oblasti.

Předmětem kontrol u agentur práce bude:

- povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání,
- dodržování povinnosti sjednat pojištění záruky pro případ úpadku agentury práce v intencích § 58a zákona o zaměstnanosti,
- dodržování informačních povinností vůči Generálnímu ředitelství Úřadu práce ČR,
- předepsané podmínky pro zaměstnávání odpovědného zástupce,
- vznik, změny a skončení pracovního poměru,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- pracovní doba, doba odpočinku, vedení evidence,
- odměňování zaměstnanců a cestovní náhrady,
- vedení evidence o agenturních zaměstnancích,
- dohoda o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce,
- písemný pokyn k dočasnému výkonu práce u uživatele,
- porovnání pracovních a mzdových podmínek agenturního zaměstnance a srovnatelného zaměstnance uživatele,
- délka přidělení agenturního zaměstnance,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

Předmětem kontrol u uživatelů bude:

- vznik, změny a skončení pracovního poměru,
- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- pracovní doba a doba odpočinku,
- vedení evidence pracovní doby,
- odměňování zaměstnanců,

- dodržování povinností uživatele, ke kterému je zaměstnanec agentury práce dočasně přidělen,
- existence a obsah dohody o dočasném přidělení zaměstnance agentury práce,
- existence a obsah písemného pokynu k dočasnému přidělení,
- porovnání pracovních a mzdových podmínek agenturního zaměstnance a srovnatelného zaměstnance uživatele,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

3.1.5 Kontrola dodržování pravidel při vysílání pracovníků do ČR na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/957 ze dne 28. června 2018, kterou se mění směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb dotčenými státy Evropské a směrnice 2014/67/EU

SÚIP je orgánem, který je na národní úrovni odpovědný za vymáhání pravidel vysílání pracovníků podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/957 ze dne 28. června 2018, kterou se mění směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb dotčenými státy Evropské unie a podle směrnice 2014/67/EU. Zároveň má povinnost spolupracovat v rámci Evropské unie s dalšími orgány pověřenými dohledem nad dodržováním práv vysílaných pracovníků.

Vysílání pracovníků do jiných států Evropské unie v rámci poskytování služeb je upraveno směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/957 ze dne 28. června 2018, kterou se mění směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb dotčenými státy Evropské unie a její prosazovací směrnicí 2014/67/EU. Pracovníkům vyslaným k výkonu práce do jiného státu v rámci EU, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska musí být zajištěny minimální standardy stanovené evropskou směrnicí a národní legislativou. Evropské směrnice byly do českého právního řádu implementovány ustanovením § 319 zákoníku práce.

Podle tohoto ustanovení se na zaměstnance, který je zaměstnavatelem vyslán z jiného členského státu Evropské unie k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb na území České republiky, vztahuje právní úprava České republiky, pokud jde o maximální délku pracovní doby a minimální dobu odpočinku, minimální délku dovolené za kalendářní rok nebo její poměrnou část, minimální mzdu, příslušnou nejnižší úroveň zaručené mzdy a příplatky za práci přesčas, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, pracovní podmínky těhotných zaměstnankyň, zaměstnankyň, které kojí, a zaměstnankyň do konce devátého měsíce po porodu a mladistvých zaměstnanců, rovné zacházení se zaměstnanci a zaměstnankyněmi a zákaz diskriminace, pracovní podmínky při agenturním zaměstnávání, nejsou-li práva vyplývající z právních předpisů členského státu Evropské unie, z něhož byl zaměstnanec vyslán k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb, pro něho výhodnější. S vysíláním a přijímáním pracovníků jsou spojeny také informační povinnosti zaměstnavatele vůči Úřadu práce ČR.

Vzhledem k tomu, že lze očekávat narůstající tendenci v počtu zaměstnanců z jiných států Evropské unie, vysílaných podle uvedené směrnice k výkonu práce do České republiky v rámci poskytování služeb, je třeba směřovat kontrolní činnost SÚIP

do dodržování pracovněprávních předpisů v oblasti vysílání pracovníků. Poprvé zařadil SÚIP kontroly dodržování pracovních podmínek vysílaných zaměstnanců do svého ročního plánu kontrolních akcí v roce 2019 a v následujících letech v této kontrolní činnosti kontinuálně pokračuje.

V oblasti pracovních podmínek vysílaných zaměstnanců se SÚIP účastní také spolupráce v rámci Evropského orgánu pro pracovní záležitosti, v rámci které je připravována realizace společných inspekcí členských států, zaměřených na pracovní podmínky vysílaných zaměstnanců.

Prováděním kontrol v této oblasti je vykonávána nejen represivní činnost, ale také činnost preventivní a osvětová. V neposlední řadě tím orgány inspekce práce získají větší přehled o situaci vysílaných pracovníků do ČR a o jejich struktuře.

Výběr zaměstnavatelů ke kontrole bude probíhat na základě seznamů poskytnutých Úřadem práce ČR a další komunikace s ním, požadavků zahraničních inspekčních orgánů s využitím systému pro výměnu informací IML, popř. na základě přijatých podnětů a poznatků z předchozí kontrolní činnosti.

Předmětem kontrol při vysílání pracovníku do ČR bude zejména:

- maximální délka pracovní doby a minimální doba odpočinku,
- minimální délka dovolené za kalendářní rok,
- minimální mzda, nejnižší úroveň zaručené mzdy a příplatky za práci přesčas,
- bezpečnost a ochrana zdraví při práci,
- pracovní podmínky žen a mladistvých,
- rovné zacházení a zákaz diskriminace,
- pracovní podmínky při agenturním zaměstnávání,
- informační a evidenční povinnosti vůči Úřadu práce ČR,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

3.1.6 Kontrola v oblasti pracovních podmínek při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí

Nutnost zajistit dostatek pracovníků pro zajištění provozu a neomezovat pro nedostatek zaměstnanců výrobu, poptávka zaměstnavatelů po získání pracovní síly, které je na tuzemském trhu práce v některých jeho segmentech nedostatek, vyvolávají potřebu získat pracovní sílu prostřednictvím přímého zaměstnání zahraničních pracovníků.

Ekonomická migrace ze třetích států do ČR je od roku 2019 ve většinovém rozsahu nově regulována ročními kvótami. Novelizací zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákona o zaměstnanosti a dalších právních předpisů zákonem č. 176/2019 Sb., který nabyl účinnosti ke dni 31. 7. 2019, byla vláda zmocněna, aby svým nařízením regulovala objem ekonomické migrace ze třetích států. Novela zavedla rovněž nový typ pobytového oprávnění – mimořádné pracovní vízum, které je vízem k pobytu nad 90 za účelem zaměstnání a které lze vydat na dobu maximálně jednoho roku bez možnosti prodloužení pobytu.

Všechny migrační projekty a režimy zvláštního zacházení realizované do této doby byly transformovány ve 4 nové migrační programy:

- Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec
- Program klíčový a vědecký personál
- Program kvalifikovaný zaměstnanec
- Program mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví

Nařízením vlády ČR č. 220/2019 Sb. s účinností od 1. 9. 2019 byly stanoveny maximální počty žádostí o zaměstnanecké karty a víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání, které lze ročně podat na vybraných zastupitelských úřadech ČR v zahraničí.

Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec a Program klíčový a vědecký personál nejsou teritoriálně omezeny. Program kvalifikovaný zaměstnanec se vztahuje pouze na zahraniční pracovníky z Ukrajiny (kvóta 40 000 žádostí), Mongolska (kvóta 1 000 žádostí), Srbska a Černé hory (kvóta 2 500 žádostí), Filipín (kvóta 1 000 žádostí), Indie (kvóta 600 žádostí), Běloruska (kvóta 800 žádostí), Moldavska (kvóta 600 žádostí) a Kazachstánu (kvóta 300 žádostí).

Nařízením č. 291/2019 Sb. účinným od 1. 12. 2019 vláda ČR aktivovala vydávání mimořádného pracovního víza a stanovila rovněž maximální roční počet žádostí (1 500) o uvedená víza, která mohou podat výhradně občané Ukrajiny.

Cílem všech výše uvedených programů ekonomické migrace je zjednodušení příchodu vysoce kvalifikovaných a kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území České republiky a podpořit tak legální ekonomickou migraci proti nelegální ekonomické migraci. Dalším očekávaným efektem by měl být pozitivní vliv na snížení počtu odhalovaných nelegálně zaměstnaných cizinců.

Zaměstnávání zahraničních zaměstnanců však mohou zaměstnavatelé vnímat také jako prostor pro realizaci svých ekonomických zájmů, ve smyslu nízké ceny práce zahraničních pracovníků a minimalizace nákladů na vytváření a dodržování pracovních podmínek těchto pracovníků ze strany zaměstnavatelů. Zahraniční zaměstnanci jsou povětšinou ochotni pracovat za nižší mzdu než občané ČR či EU a lze říci, že s tímto stavem jsou srozuměni jak tito zaměstnanci, tak zaměstnavatelé. Z těchto důvodů, aby k zaměstnávání zahraničních pracovníků nedocházelo pouze pro nízkou cenu jejich práce, jako prevence pracovního vykořisťování a nerovného odměňování ve srovnání s tuzemskými zaměstnanci, je součástí schváleného vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec stanovení výše zaručené mzdy těchto pracovníků na 1,2 násobek zaručené mzdy podle odpovědnosti, složitosti a namáhavosti vykonávané práce ve smyslu nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Obdobně je tomu i v oblasti pracovní doby a doby odpočinku, kdy zahraniční zaměstnanci, pobývající na území bez svého rodinného zázemí, jsou ochotni a připraveni pracovat nad stanovený rozsah pracovní doby. Tato skutečnost s sebou

nese práci nad zákonné limity pracovní doby, bez řádné evidence a bez splnění podmínek pro výkon a odměňování práce přesčas.

Navýšení počtu zahraničních pracovníků může mít také negativní dopad do oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci u zaměstnavatelů zaměstnávajících tyto zaměstnance. Problematickou může být především jazyková bariéra, která může být limitujícím faktorem při provádění vstupních a periodických školení v oblasti BOZP. Další problematickou oblastí jsou vstupní a periodické lékařské prohlídky a to zejména jejich objektivnost s přihlédnutím k tomu, že zahraniční zaměstnanci ve většině případů nedisponují zdravotnickou dokumentací z domovské země.

Z výše uvedených důvodů zařadil SÚIP kontrolu dodržování pracovních podmínek při zaměstnanců ze zahraničí do ročního programu kontrolních akcí orgánů inspekce práce (a to jako samostatnou kontrolní oblast poprvé v roce 2020) a počítá s těmito kontrolami i pro další kontrolní období.

Cílem kontrol v této oblasti je zamezit porušování právních předpisů při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí, odhalovat, postihovat a eliminovat nerovné zacházení s těmito zaměstnanci, jejich diskriminaci nebo pracovní vykořisťování, a zajistit těmto zaměstnancům důstojné pracovní podmínky.

Při plánování kontrol budou oblastní inspektoráty práce vycházet z aktualizovaných seznamů zaměstnavatelů, zařazených do jednotlivých programů ekonomické migrace, popř. vycházet z místní znalosti trhu práce či zkušeností z kontrolní činnosti z předchozích období, a spolupracovat s krajskými pobočkami Úřadu práce ČR.

Předmětem kontrol pracovních podmínek zahraničních zaměstnanců vykonávajících práci na území ČR bude:

- soulad obsahu pracovněprávního vztahu cizince s pracovním oprávněním, které mu bylo vydáno,
- dodržování právních předpisů v oblasti odměňování obecně,
- speciálně dodržování poskytování 1,2 násobku zaručené mzdy podle odpovědnosti, složitosti a namáhavosti vykonávané práce ve smyslu nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, v případě provádění kontroly u zaměstnavatele zařazeného do programu kvalifikovaný zaměstnanec,
- dodržování povinnosti zajistit všem zaměstnancům rovné zacházení, a to v daném případě zejména pokud jde o pracovní podmínky zaměstnanců a oblast odměňování za práci,
- dodržování právních předpisů v oblasti pracovní doby.

Dodržování základních povinností zaměstnavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a to:

- dodržování povinnosti nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho zdravotní způsobilosti (povinnost, aby zaměstnanec před nástupem do práce absolvoval lékařskou prohlídku),

- povinnost zaměstnavatele vybavit zaměstnance osobními OOPP, pracovním oděvem a obuví, mycími, čistícími a dezinfekčními prostředky a ochrannými nápoji, tam, kde je jejich užití indikováno,
- jevy, které v dané oblasti vyvstanou v souvislosti s pandemií onemocnění COVID 19.

4 Kontroly v oblasti bezpečnosti práce

Státní úřad inspekce práce dle zákona o inspekci práce a oblastní inspektoráty práce na úseku inspekce BOZP kontrolují dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví osob (zákon č.174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce ve znění pozdějších předpisů), ve smyslu zákona o inspekci práce. Úsek inspekce BOZP je personálně rozdělen dle odvětví na inspektory BOZP a inspektory vyhrazených technických zařízení (dále také VTZ). Toto rozdělení je promítnuto i do struktury oblastních inspektorátů práce. V současné době vykonává kontrolní činnost pro oblast BOZP 101 inspektorů a pro oblast VTZ 97 inspektorů ve služebním poměru.

Od začátku roku 2020 provedli inspektoři oddělení inspekce BOZP a VTZ u právnických a podnikajících fyzických osob celkem 6 147 kontrol. Z provedených kontrol bylo celkem zjištěno 10 628 nedostatků. Mezi nejčastěji zjišťované nedostatky stejně jako v roce předchozím patřily:

- chybně nebo nedostatečně vyhodnocené riziko v souvislosti s pracovními a technologickými postupy,
- neseznámení zaměstnanců s riziky ohrožujícími život a zdraví na pracovišti a chybějící či neúplné školení zaměstnanců z předpisů a návodů výrobce pro obsluhu zařízení,
- špatný stav pracoviště, chybějící kontrola pracoviště z hlediska stavu BOZP,
- chybějící revize VTZ, nedostatečné kontroly technických zařízení, neprovádění pravidelné údržby,
- nebezpečné pracovní a technologické postupy tolerované zaměstnavatelem,
- nevhodná organizace práce.

Za porušení právních předpisů bylo v roce 2020 v oblasti bezpečnosti práce a VTZ uloženo celkem 609 pokut v celkové výši 28 653 500 Kč. Zaměření kontrolní činnosti vycházelo zejména ze zadání hlavních úkolů dle specializací. V rámci těchto hlavních úkolů inspektoři bezpečnosti práce kontrolovali dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti práce v oblastech dopravy, zemědělství, lesnictví, hutnictví, strojírenství, terciární sféry, stavebnictví a chemického průmyslu. Inspektoři se specializací VTZ prováděli v rámci hlavních úkolů kontrolní činnost v oblasti dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečného provozu zařízení elektrických, zdvihacích, tlakových a plynových.

Dále pak v rámci kontrolní činnosti byly prováděny i následné kontroly BOZP a VTZ, včetně kontrol dodržování předpisů na základě podnětů směřujících do oblasti bezpečnosti práce a VTZ. Od počátku roku 2020 obdržel SÚIP na úseku bezpečnosti práce 638 podnětů ke kontrole, z nichž převážná část směřovala do bezpečnosti práce, malá část pak bezpečnosti technických zařízení a VTZ.

Kromě výše popsaných kontrol v oblasti bezpečnosti práce a VTZ byly na oblastních inspektorátech prováděny tyto činnosti:

- vyjádření k projektovým dokumentacím staveb, určených pro užívání ve veřejném zájmu nebo jako pracoviště fyzických osob v počtu 1 680,
- účast na 999 kolaudačních řízeních.

Výše uvedenou činnost považujeme za určitou prevenci, kdy ze strany SÚIP a OIP jsou podchycovány nedostatky v oblasti BOZP a VTZ před samým zahájením provozu.

Dále OIP provedly v roce 2020 celkem 45 kontrol příčin a okolností smrtelných pracovních úrazů, dále 516 kontrol příčin a okolností závažných úrazů a 20 kontrol příčin a okolností ostatních pracovních úrazů. Při těchto kontrolách bylo zjištěno 604 nedostatků a počet porušení 864. Jednalo se zejména o:

- chybějící školení, zejména v oblasti místních provozních předpisů a návodů výrobce pro obsluhu technických zařízení,
- chybně nebo nedostatečně vyhodnoceno riziko v souvislosti s pracovní činností,
- nezajištění pravidelných předepsaných revizí, nedoložení dokladů k prováděným revizím, opravám a údržbě,
- používání nebezpečných pracovních postupů a technologií,
- nevybavení zaměstnanců předepsanými OOPP,
- nepřijetí opatření k zamezení rizika pádu z výšky.

Také v roce 2021 bude součástí kontrolní činnosti oblast kontrol příčin a okolností vzniku pracovních úrazů, zejména pracovních úrazů smrtelných a pracovních úrazů s hospitalizací delší než 5 dnů.

Důležitou součástí práce inspektorů BOZP a VTZ je poskytování základních informací a poradenství. Uvedené poradenství se týkalo zejména, povinnosti zaměstnavatele při vzniku pracovního úrazu, povinnosti zaměstnavatelů v oblasti BOZP, obsah revizních zpráv VTZ, požadavků na odbornou způsobilost revizních techniků k provádění revizí, oprav a kontrol VTZ, platnost jednotlivých vydaných osvědčení atd.

SÚIP a OIP se také podílejí v rámci kontrolní činnosti i na integrovaných inspekcích, které probíhají podle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o prevenci závažných havárií“).

Nedílnou činností SÚIP a OIP v rámci prevence v oblasti BOZP a VTZ jsou také prověrky systému řízení BOZP u zaměstnavatelů zapojených do programu Bezpečný podnik. Program Bezpečný podnik vychází z Národní politiky BOZP, která v rámci osvětové činnosti stanoví mimo jiné požadavek na zavedení systému řízení BOZP u zaměstnavatelů, k jehož realizaci by měly napomoci programy a příručky s návodem k zavedení systému řízení BOZP. Prověрка plnění požadavků programu se provádí jako průběžný úkol všemi oblastními inspektoráty práce na základě žádosti zaměstnavatele o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu. Spolu se žádostí je nutno doložit i další dokumenty, jako je zpráva z auditu, vyplněný seznam kontrolních otázek a zejména stanoviska dotčených orgánů státní správy v oblasti požární ochrany, hygienických požadavků, ochrany životního prostředí, případně stanovisko Báňského úřadu. V případě zjištění nedostatků či neshod zavedeného systému řízení BOZP s programem jsou tyto projednávány se zástupci vedení a odstraňovány.

U vydaných doporučení na úpravu systému řízení BOZP se jednalo především o doplnění, úpravu nepřesností a aktualizaci dokumentace a dalších zavedených

směrnic tak, aby odpovídaly fyzickému stavu na pracovišti a aby nechyběla vzájemná provázanost těchto dokumentů. Doporučení vychází především ze znalostí a zkušeností inspektorů, kteří významně přispívají ke zlepšování systému řízení BOZP u zapojených zaměstnavatelů. V roce 2020 získalo osvědčení Bezpečný podnik celkem 29 právních subjektů.

4.1 Zaměření kontrolní činnosti v oblasti BOZP a VTZ v roce 2021

V roce 2021 provedou orgány inspekce práce v oblasti BOZP a VTZ nejméně 9 000 kontrol s následujícím zaměřením:

- kontroly BOZP v odvětví zemědělství a potravinářství, stavebnictví, dopravy a ve zpracovatelském průmyslu, těžby a zpracování dřeva, terciární sféry,
- kontroly dodržování povinností souvisejících s nakládáním s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi,
- kontroly k zajištění bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení plynových, tlakových, elektrických a zdvihacích,
- kontroly v rámci integrované inspekce.

4.1.1 Kontroly BOZP

Na oblast BOZP a VTZ v rámci pojetí jako celku je možno nahlížet jako na souhrn opatření stanovených legislativou nebo zaměstnavatelem, která mají předcházet ohrožení nebo poškození lidského zdraví v pracovním procesu, haváriím, technickým poruchám na zařízení apod. Opatření mohou mít povahu technologickou, technickou, právní, normovou, organizační či administrativní. Soubor těchto opatření je pak obecně nazýván prevencí rizik.

Stavebnictví

Staveniště je pracovištěm, na kterém se provádějí pracovní činnosti, které obsahují rizika z více odvětví. Z toho vyplývá vysoká úroveň rizik a z nich vznikající nebezpečí při práci na staveništi. Jedním z negativních faktorů jsou i různé zkušenosti a kvalita zhotovitelů staveb. Kontroly plnění úkolů zadavatele stavby a koordinátora BOZP na staveništi při přípravě a provádění staveb se zaměřují na zjišťování, zda a v jaké kvalitě plní své povinnosti zadavatelé staveb a zda koordinátoři BOZP na staveništi dodržují povinnosti uložené jim zákonnými předpisy, a tímto působí na snižování pracovní úrazovosti způsobené ne vždy dostatečnou informovaností jednotlivých zhotovitelů o možných rizicích a úkonech prováděných jednotlivými zaměstnanci pro bezpečný výkon práce. Kontrolní činnost prováděná přímo na staveništích má za úkol prověřit stav a úroveň zajišťování bezpečnosti práce u zhotovitelů staveb a prověření dodržování povinností, vyplývajících z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Kontroly se zaměří zvláště na práce ve výškách, které patří k nejrizikovějším činnostem na staveništích a k činnostem s nejvyšším počtem (téměř 60 %) smrtelných pracovních úrazů. Mezi další místa vykazující zvýšenou úrazovost patří zemní práce (práce v nezajištěných výkopech), manipulace s materiálem na staveništi a montážní práce (práce neprováděné v souladu s bezpečnostními požadavky). Úkol bude opět zaměřen průřezově na všechny činnosti na staveništi.

Výběr subjektů ke kontrolní činnosti vychází především z poznatků a skutečností zjištěných na konkrétních staveništích v rámci územní působnosti jednotlivých oblastních inspektorátů práce, z databáze zaslaných oznámení o zahájení prací a z projektových dokumentací předložených k posouzení. Do plánu kontrol budou zařazeny rovněž ty subjekty, u kterých byly v minulosti při kontrolách zjištěny závažné nedostatky nebo u kterých došlo k pracovním úrazům a v neposlední řadě budou kontrolovány podnikající fyzické osoby, které nikoho nezaměstnávají.

Zemědělství a potravinářský průmysl

V oblasti zemědělství a v potravinářském průmyslu se při kontrolách stále setkáváme se skutečností, že ze strany zaměstnavatelů není řádně zajišťováno bezpečné provozování strojů a technických zařízení. Obsluha těchto zařízení je při jejich nesprávném či nebezpečném provozování, zejména při provádění oprav a údržby, často ohrožena nejen na zdraví, ale i na životě. Dále bylo zjišťováno, že kontrolované osoby nemají průvodní ani provozní dokumentaci k dispozici a často neudržují zařízení v řádném technickém stavu a podceňují úlohu provádění například kontrol. Nakonec i z kontrol příčin a okolností vzniku pracovních úrazů u těchto zařízení tyto nedostatky vyplývají, kdy jsou například ochranná zařízení nefunkční nebo ochranná zařízení schází.

Kontrola v oblasti tohoto hlavního úkolu bude v roce 2021 mimo jiné směřovat do oblasti skladového hospodářství, bezpečného provozu a používání skladovacích zařízení a zařízení pro plynulou dopravu nákladů.

Doprava

Kontrolní činnost bude zaměřena na plnění legislativních povinností při organizování bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců v dopravě. V rámci kontrolní činnosti budou do úkolu zařazeni dopravci, kteří poskytují přepravu osob nebo nákladu, nebo služby v souvislosti s dopravou, servisní střediska, pneuservisní služby, výcviková střediska, a dále (podle místních možností) lze zahrnout i opravny kolejových vozidel. Kontrolní činnost bude zaměřena na plnění povinností v oblasti prevence rizik, jakožto primární složky bezpečné a zdraví neohrožující práce. Kontroly se zaměří na péči o zaměstnance, jejich odbornou a zdravotní způsobilost, školení zaměstnanců o předpisech k zajištění bezpečnosti práce, školení o rizicích konkrétně vykonávané práce a opatření k jejich eliminaci a ověření znalostí, dále pak vybavení zaměstnanců OOPP na základě vyhodnocených rizik a stanovení bezpečných pracovních postupů, a vedení průvodní a provozní dokumentace strojů a nářadí. Zvláštní pozornost pak bude věnována kontrole pracovní doby strojvedoucích.

Zpracovatelský průmysl

Kontrolní činnost se zaměří zejména na malé a střední subjekty, a to ve zpracovatelském průmyslu, dále ve strojírenství a hutnictví. Obsahem kontrolní činnosti bude organizace práce, dále i dodržování bezpečných technologických postupů včetně bezpečných pracovních postupů u ruční manipulace (manipulace s břemeny, pomocné vozíky, ergonomické stoly), dále na zajištění bezpečného pracovního a manipulačního prostoru, účinnost instalovaných ochranných prvků (koncových spínačů, světelných clon, mříží, zakrytování, zabránění kontaktů

s pohyblivými částmi nástrojů apod.), dále i na provádění pravidelné a řádné údržby, kontroly a revizí technických zařízení, přístrojů a náradí a odstraňování zjištěných nedostatků.

Lesnictví a dřevozpracující průmysl

Kontrolní činnost v oblasti lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu bude i v roce 2021 zaměřena zejména na kontroly zajišťování BOZP u lesních dělníků a obsluh dřvoobráběcích strojů.

Důvodem je, že z výsledků kontrolní činnosti za rok 2020 vyplývá, že v uvedených odvětvích dochází často k nebezpečnému provozování strojů a technických zařízení a špatné organizaci práce. Obsluha těchto strojů nebo technického zařízení je při jejich nesprávném provozování, zejména pak při provádění oprav a údržby, velmi často ohrožena nejen na zdraví, ale i na životě. Dalším důvodem je, že i nadále v těchto odvětvích přetrvává nepříznivý vývoj pracovní úrazovosti.

V oblasti lesnictví se kontroly zaměří na dodržování bezpečných pracovních postupů. Dále se kontrolní činnost zaměří na technický stav jednotlivých strojů, technických zařízení a nástrojů (např. řetězové pily, ruční náradí a pracovních pomůcek, lanové zařízení, aj.) a další techniky používané zejména při těžbě a přibližování dříví (např. harvestory a vyvážecí traktory). Součástí kontroly, kromě výše uvedeného, bude také prověřování zdravotní způsobilosti pro práci s řetězovými pilami, poskytování OOPP a pracovních pomůcek na základě vyhodnocení rizik a kontrola jejich používání.

Druhá část kontroly bude zaměřena na oblast dřevozpracujícího průmyslu, zejména na stav bezpečnostních prvků dřvoobráběcích strojů, zda se používají k účelům a za podmínek, pro které jsou určeny v souladu s návodem výrobce nebo místním provozním bezpečnostním předpisem (dále jen „MPBP“), jak jsou stroje a zařízení kontrolovány, opravovány, seřizovány, udržovány a čištěny a jakým způsobem je o těchto činnostech vedena dokumentace. Během kontrol se bude také prověřovat, jakým způsobem jsou prováděny pravidelné kontroly strojů a technických zařízení a také se bude kontrolovat poskytování OOPP na základě vyhodnocení rizik a zda jsou OOPP při práci používány.

Terciární sféra

Kontrolní činnost v oblasti terciární sféry bude v roce 2021 zaměřena na kontroly zajišťování BOZP u níže uvedených subjektů poskytující své služby občanům z řad veřejnosti.

Konkrétně se tak bude jednat zejména o zaměstnavatele v oblasti zásilkových služeb, tj. přepravce zásilek včetně jejich logistických center a skladů, ve kterých převážně dochází k manipulaci se zásilkami a k jejich skladování.

Dále se bude hlavní úkol zabývat i kontrolami v oblasti školství. Hlavní pozornost kontrolní činnosti bude zaměřena na vysoké školy a jejich součásti (např. fakulty), včetně jejich jiných a účelových zařízení (např. stravovací zařízení, ubytovací zařízení, knihovny apod.), a to jak u veřejných, státních, tak i soukromých vysokých škol. Z důvodu počtu tohoto typu škol na území ČR mohou být sekundárně kontrolovány

i základní umělecké školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a jejich školská zařízení (např. stravovací, ubytovací zařízení), a to bez rozdílu jejich zřizovatele. Důvodem kontrol je i ten fakt, že tyto subjekty nebyly v rámci samostatného hlavního úkolu v oblasti terciární sféry ještě kontrolovány.

V rámci návaznosti na zjištěné nedostatky při plnění hlavního úkolu v roce 2020 budou kontroly nadále vykonávány i v prodejnách stavebního materiálu. Tentokrát bez omezení dle velikosti prodejny. Do této kategorie tak budou zařazeny: „klasické“ stavebniny, specializované prodejny stavebního materiálu (např. elektroinstalačního, vodárenského, kanalizačního, spojovacího materiálu, kovových konstrukcí, barev a laků apod.). Kontrolní činnost bude také zaměřena na maloobchodní prodejny bez daného omezení vzhledem k jejich prováděným činnostem.

U uvedených subjektů se bude kontrolní činnost BOZP zaměřovat na to, zda jsou zaměstnavateli dostatečně vyhodnocena rizika, a to zejména z pohledu zvolených pracovních postupů u jejich zaměstnanců (např. u zaměstnanců ve skladech, kurýrů, pedagogických pracovníků, správců budov, uklízeček, personálu ve stravovacích zařízeních, prodejců). Dále také z pohledu pracovních technologických postupů vyplývajících z místních provozních bezpečnostních předpisů, velikostí, technických stavů a úklidů pracovišť (např. vnitřních prostor budov, kotelen), zahrnujících i vnitřní sklady (např. archivy, knihovny, dílny, úklidové místnosti, sklady zboží), ale i často venkovní sklady (např. sklady materiálů), u kterých musí být vypracovány „Místní řady skladů“, včetně řešení otázek pohybu osob na pracovištích, dopravy na pracovištích (např. i v rámci logistických center, garáží s autoprovozy, dopravních prostředků v prodejnách stavebního materiálu). U problematiky organizace práce a stanovení pracovních postupů zaměstnavateli se bude pozornost zaměřovat i na práce ve výškách (např. u uklízeček, skladníků), ruční manipulace, skladování manipulačních jednotek, na práce s chemickými látkami a směsmi (např. u úklidových prací, ve stravovacích provozech, prodejnách stavebního materiálu, maloobchodních prodejnách). Dále také z rizik vyplývajících opatření u zaměstnavatelů v podobě zvolených OOPP, jejich kontrolování a poskytování, a to např. i v souladu s bezpečnostními listy u chemických látek a směsí. Nedílnou součástí kontrol u zaměstnavatelů bude také problematika školení zaměstnanců o právních a ostatních předpisech k BOZP a jejich evidence k vykonávaným pracím na daných pracovištích včetně seznámení zaměstnanců s návody zařízení, nejen technických, které pro svoji činnost používají (např. kuchyňské spotřebiče, žebříky a schůdky, ruční a motorové vozíky, dopravní prostředky, zařízení pro plynulou dopravu nákladů, elektronářadí a ruční nářadí apod.). U těch budou také kontrolovány např. minimální požadavky na jejich bezpečný provoz a používání zařízení včetně např. provádění kontrol a příslušných revizí.

4.1.2 Bezpečná práce s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi

Kontroly zaměstnavatelů, kteří na svých pracovištích nakládají s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi, je důležitá zejména z důvodu opakujících se pracovních úrazů souvisejících s těmito látkami nejen při každodenním nakládání, ale zejména při jejich stáčení nebo při provádění údržby strojů a zařízení za použití chemických látek. Mezi nejčastější nedostatky zjišťované v souvislosti s nebezpečnými látkami patří nepřidělování OOPP zaměstnavatelem, nedostatečné informování zaměstnanců o nebezpečných vlastnostech daných látek či nebezpečné způsoby práce s těmito látkami, které zaměstnavatelé přehlížejí a tolerují (zejména se

jedná o nedostatečně vyhodnocená rizika v souvislosti s použitím nebezpečných látek, které mohou tvořit výbušné směsi).

Kontrola dodržování povinností na úseku nebezpečných chemických látek spadá do kompetencí i jiných kontrolních orgánů (např. krajských hygienických stanic a zejména České inspekce životního prostředí), proto mohou být pro zefektivnění kontrol v oblasti chemické legislativy provedeny kontroly společné s tím, že orgány inspekce práce kontrolují nakládání s chemickými látkami pouze z hlediska bezpečnosti práce.

Česká legislativa se poměrně důkladně zaměřuje na subjekty, které nakládají s větším množstvím nebezpečných látek, a tedy celková bezpečnost a ochrana zdraví při práci je již v těchto subjektech na dobré úrovni, ale naopak v menších subjektech není o bezpečné práci s chemickými látkami příliš mnoho povědomí, proto budou kontroly zaměřeny na různé typy zaměstnavatelů nespádajících pod režim zákona o prevenci závažných havárií.

4.1.3 Kontroly k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a právních předpisů o bezpečnosti provozu VTZ

Tyto kontroly budou v roce 2021 zaměřeny na bezpečný provoz zdvihacích, elektrických, tlakových a plynových zařízení.

Zdvihací zařízení

Kontrola zdvihacích zařízení se bude provádět u zdvihacích zařízení bez rozdílu nosnosti a účelu použití. Součástí této kontrolní činnosti jsou také i prostředky pro vázání ocelová a textilní lana, řetězy), zavěšení (traverzy, „S“ a „C“ háky) a uchopení břemene (magnety, svěrky, přísavky).

V rámci kontrolní činnosti bude pozornost věnována i dodržování povinností zaměstnavatelů z hlediska zabezpečení odpovídající obsluhy, dále technického stavu, provádění předepsaných kontrolních úkonů a vedení předepsané dokumentace zdvihacích zařízení.

Zvláštní pozornost pak bude věnována bezpečnému provozu mostových, mobilních, nakládacích, konzolových a sloupových jeřábů provozovaná například v hutním a zpracovatelském průmyslu, dále při galvanické povrchové úpravě kovů a plastů, vlastní výrobě a v ní využívaná zdvihací zařízení apod.

Elektrická zařízení

Oblast údržby veřejného osvětlení (včetně instalace a demontáže sezonní světelné výzdoby měst a obcí, např. vánoční výzdoby atd.) byla kontrolním orgánem opomíjena i přesto, že v minulých letech měly tyto práce přímou souvislost s několika závažnými a dokonce i smrtelnými pracovními úrazy. A to nejen v souvislosti s pádem zaměstnanců z výšky nebo do hloubky, ale i v přímé souvislosti s prací pod napětím a v blízkosti živých částí pod napětím. Záměrem úkolu v oblasti elektrických zařízení v souvislosti s provozem a údržbou pouličního osvětlení, je ověřit

u zaměstnavatelů, jakým způsobem organizuje práci a stanovil pracovní postupy, při zajišťování montáže, demontáže, údržby, kontrol a revizí těchto elektrických zařízení. Dále bude kontrolována odborná způsobilost zaměstnanců provádějících činnost na elektrickém zařízení, zajištění OOPP, pracovní postupy (práce pod napětím, práce ve výškách apod.), rozsah a četnost kontrol a revizí.

Kontrolní činnost bude mít rovněž preventivní charakter, neboť by bylo vhodné osvětou přimět zaměstnavatele k dodržování právních předpisů v oblasti bezpečnosti práce při provozu elektrických zařízení.

Tlaková zařízení

Počet závažných a smrtelných pracovních úrazů při provozu vyhrazených tlakových zařízení v minulých letech a výsledky inspekcí oblastních inspektorátů práce ukazují i na nutnost systematické kontroly provozovatelů tlakových zařízení.

Výběr subjektů bude zaměřen na elektrárenské a teplárenské zařízení kotlů s vyššími technickými parametry z důvodů, že v posledních letech zde byl nárůst pracovních úrazů v souvislosti s provozem tlakových zařízení velmi výrazný. Dále pak výběr subjektů provozujících parní kotle, kde je pára využívána pro technologii výroby souvisí úzce s provozem tlakových zařízení s větším rizikem.

U nevyhrazených tlakových zařízení bude výběr zaměřen na teplovodní kotle městských vytopen včetně výměňkových stanic z důvodu, že v tomto segmentu již delší dobu nebyl úkol u tlakových zařízení zaměřen.

Z tlakových nádob stabilních bude pak výběr zaměřen na subjekty, které provozují technologické zařízení výroby, jako jsou akumulátory páry, parní autoklávy, duplikátorové tlakové nádoby, tlakové nádoby při výrobě nápojů, chladicí zařízení, tlakové nádoby, které jsou součástí strojů a technických zařízení výrobních linek, akumulátory tlaku. Výběr je odůvodněn tím, že se jedná o zařízení s větším rizikem i mezi vyhrazenými tlakovými zařízeními, což potvrzují závažné pracovní úrazy a smrtelné pracovní úrazy v minulých letech.

Kontroly budou zaměřeny na provoz, obsluhu, provozní údržbu ale i na opravy, montáž a rekonstrukce prováděné na uvedených vyhrazených tlakových zařízeních. V souvislosti se zjištěnými provedenými opravami, montážemi a rekonstrukcemi u provozovatelů budou kontroly provedeny i u subjektů, které tuto činnost prováděly. Důvod tohoto výběru spočívá ve skutečnosti, že neodborně provedené opravy, montáž a rekonstrukce mohou výrazně zvýšit rizikovitost provozu, takto montáží sestavených, opravených či rekonstruovaných vyhrazených tlakových zařízení. Tato činnost je dána stávající legislativou a bude upravena v rámci připravované změny předpisů po schválení zákona o vyhrazených tlakových zařízeních.

Při kontrolní činnosti budou odborní zástupci kontrolované osoby obecně upozorňováni na chystající se změny v legislativě související s připravovaným schválením zákona o vyhrazených technických zařízeních tak, aby tyto změny sledovali a mohli včas reagovat na nové podmínky týkající se provozu vyhrazených technických zařízení, včetně vyhrazených tlakových zařízení.

Plynová zařízení

Z výsledků kontrolní činnosti oblastních inspektorátů práce a také i z příčin vzniku pracovních úrazů jsou stále zjišťovány nedostatky v oblasti zajištění bezpečnosti provozu plynových zařízení. Kontrolované subjekty ne vždy v dostatečném rozsahu zajišťují údržbu, kontroly, servis a revize veškerého provozovaného plynového zařízení. Nedostatky jsou také zjišťovány rovněž i v oblasti provozní dokumentace a odborné způsobilosti obsluh plynových zařízení. Provozovatelé si sice ve většině případů uvědomují možná rizika ohrožení zdraví osob, a to nejen zaměstnanců, ale i klientů a veřejnosti, ale ne vždy k této problematice zaujmou takové stanovisko, které by vyloučilo nebo alespoň omezilo riziko vzniku jakékoliv mimořádné události.

Při kontrolách dodržování bezpečnostních předpisů při provozu plynových zařízení v roce 2021 je nutné se zaměřit zejména na provoz plynových spotřebičů v oblasti průmyslu, např. na plynové pece v porcelánkách a sklárnách, a dále pak na distribuci LPG a CNG (úložišť, zásobníky). Zhodnocení stavu a samotného provozu plynových zařízení by mělo směřovat také do oblasti služeb veřejnosti, ve kterých jsou provozovány plynové spotřebiče.

4.1.4 Integrovaná inspekce dle zákona o prevenci závažných havárií, kontrola bezpečnostní dokumentace

SÚIP a OIP jsou společně s Českým báňským úřadem a obvodními báňskými úřady, krajskými hygienickými stanicemi a hasičskými záchrannými sbory krajů zařazeny mezi tzv. orgány integrované inspekce. Společná pravidelná kontrola orgánů integrované inspekce spolu s krajskými úřady a Českou inspekcí životního prostředí je zařazena do úkolů systému SÚIP na základě požadavků zákona o prevenci závažných havárií.

Tento zákon stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty, ve kterých je umístěna nebezpečná látka, s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na životy a zdraví lidí a zvířat, životní prostředí a majetek v těchto objektech a v jejich okolí.

Integrovaná inspekce má za cíl provést společnou kontrolu podle ročního plánu kontrol zpracovaného Českou inspekcí životního prostředí, která ověřuje dodržování povinností stanovených zákonem o prevenci závažných havárií nebo uložených na základě tohoto zákona v souladu s našimi kontrolními kompetencemi. Každá kontrola je zakončena protokolem o kontrole a informací o výsledku kontroly zasílanou místně příslušnému oblastnímu inspektorátu České inspekce životního prostředí.

Kontroly v rámci integrovaných inspekcí nejsou zacíleny pouze na bezpečnou práci a bezpečný provoz vyhrazených technických zařízení s cílem eliminovat možnost vzniku závažné havárie, ale zejména se také zaměřují na kontrolu přijatých opatření ve vztahu k minulým mimořádným událostem.

Subjekty zařazené pod režim zákona o prevenci závažných havárií předkládají krajským úřadům zpracovanou bezpečnostní dokumentaci. Oblastní inspektoráty práce v postavení dotčeného orgánu státní správy mají každoročně možnost se k těmto bezpečnostním programům či zprávám vyjádřit v rámci svých kompetencí.

Seznam hlavních kontrolních úkolů SÚIP na rok 2021

Podněty ke kontrole

Oblast ZOZ

1. Kontroly nelegálního zaměstnávání
2. Kontroly zastřeného zprostředkování zaměstnání
3. Kontroly poskytování služby péče o dítě v dětské skupině
4. Kontroly plnění povinného podílu zaměstnávání osob se zdravotním postižením
5. Kontroly rovného zacházení a zákazu diskriminace při uplatňování práva na zaměstnání

Oblast PPV

1. Kontroly v oblasti rovného zacházení se zaměstnanci, rovného odměňování zaměstnanců a dodržování zákazu diskriminace
2. Kontroly v oblasti odměňování zaměstnanců, dodržování minimální mzdy a nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce
3. Kontroly v oblasti pracovní doby a doby odpočinku
4. Kontroly v oblasti dodržování povinností na úseku agenturního zaměstnávání
5. Kontroly dodržování pravidel při vysílání pracovníků do ČR na základě směrnice 96/71/ES a směrnice 2014/67/EU
6. Kontroly v oblasti pracovních podmínek při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí

Oblast BOZP a VTZ

1. Kontroly bezpečnosti práce ve stavebnictví - zajištění prevence v oblasti BOZP při přípravě stavby a bezpečném provádění prací na staveništi
2. Kontroly bezpečného provozování strojů a technických zařízení v zemědělství a v potravinářském průmyslu
3. Kontroly pracovní doby a BOZP v oblasti dopravy (vč. strojvedoucích)
4. Kontroly bezpečnosti práce ve zpracovatelském průmyslu
5. Kontroly v oblasti lesnictví a dřevozpracujícího průmyslu
6. Kontroly bezpečnosti práce v oblasti terciární sféry
7. Kontroly bezpečné práce s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi
8. Kontroly v oblasti zdvihacích zařízení
9. Kontroly v oblasti elektrických zařízení
10. Kontroly BOZP v oblasti vyhrazených tlakových zařízení
11. Kontroly bezpečnosti provozu plynových zařízení
12. Prevence závažných havárií a kontrola bezpečnostní dokumentace